

Motieven en drijfveren voor opname

Onderzoeksvoorstel

drs. Márian Vink en drs. Barbara Groot

25 juli 2017

CENTRUM VOOR
CLIËNTERVARINGEN

AANLEIDING

Versterken eerstelijns zorg

De 1ste Lijn Amsterdam is een onafhankelijke netwerkorganisatie in de Amsterdamse eerste lijn. Als ROS (Regionale Ondersteuningsstructuur) heeft de 1ste Lijn Amsterdam de maatschappelijke opdracht om de eerstelijnszorg voor inwoners in de wijk te versterken.

Integrale aanpak herstel en burgerschap

Vanuit deze opdracht neemt de 1ste Lijn Amsterdam o.a. deel aan de *Taskforce EPA Amsterdam*, waarin de gemeente Amsterdam, zorgverzekeraar Zilveren Kruis en professionals en cliënten streven naar een integrale aanpak gericht op herstel en burgerschap van mensen met een ernstige psychiatrische aandoening. Deze groep mensen heeft de laatste jaren te maken gehad met een verschuiving van de zorg van de tweede naar de eerste lijn en gemeentelijke voorzieningen; de ambulantisering is gepaard gegaan met een afbouw van bedden.

GGZ Terug in de wijk

De 1ste Lijn Amsterdam heeft signalen dat sommige mensen met ernstige psychiatrische aandoening, die vanuit de tweedelijns GGz 'terug in de wijk' zijn gekomen, na verloop van tijd aangeven dat zij toch liever opgenomen worden in de GGz. Professionals geven aan een groot gedeelte van de tijd kwijt te zijn om met cliënten en naasten te bespreken wat het alternatief is voor een opname.

Waardering opname

De vraag die dit oproept is wat het voordeel van een opname is voor cliënten. Opname heeft voor cliënten niet alleen 'bijwerkingen', maar biedt ook voordelen. Welke elementen 'waarderen' cliënten aan een opname?

Andere redenen voor opname dan gedacht

Uit eerdere onderzoeken van het Centrum voor Cliëntervaringen bleek bijvoorbeeld dat cliënten om een vrijwillige opname vragen om weer structuur en goede voeding te krijgen. Als duidelijk is waarom mensen een opname willen, zou nagegaan kunnen worden of dit in de wijk, buiten de instelling, geboden zouden kunnen worden. De 1ste Lijn Amsterdam heeft het Centrum voor Cliëntervaringen gevraagd om hiernaar onderzoek te doen. Dit voorstel is een uitwerking van het gesprek dat wij in juli met Mirjam Kohinor van de 1ste Lijn Amsterdam voerden.

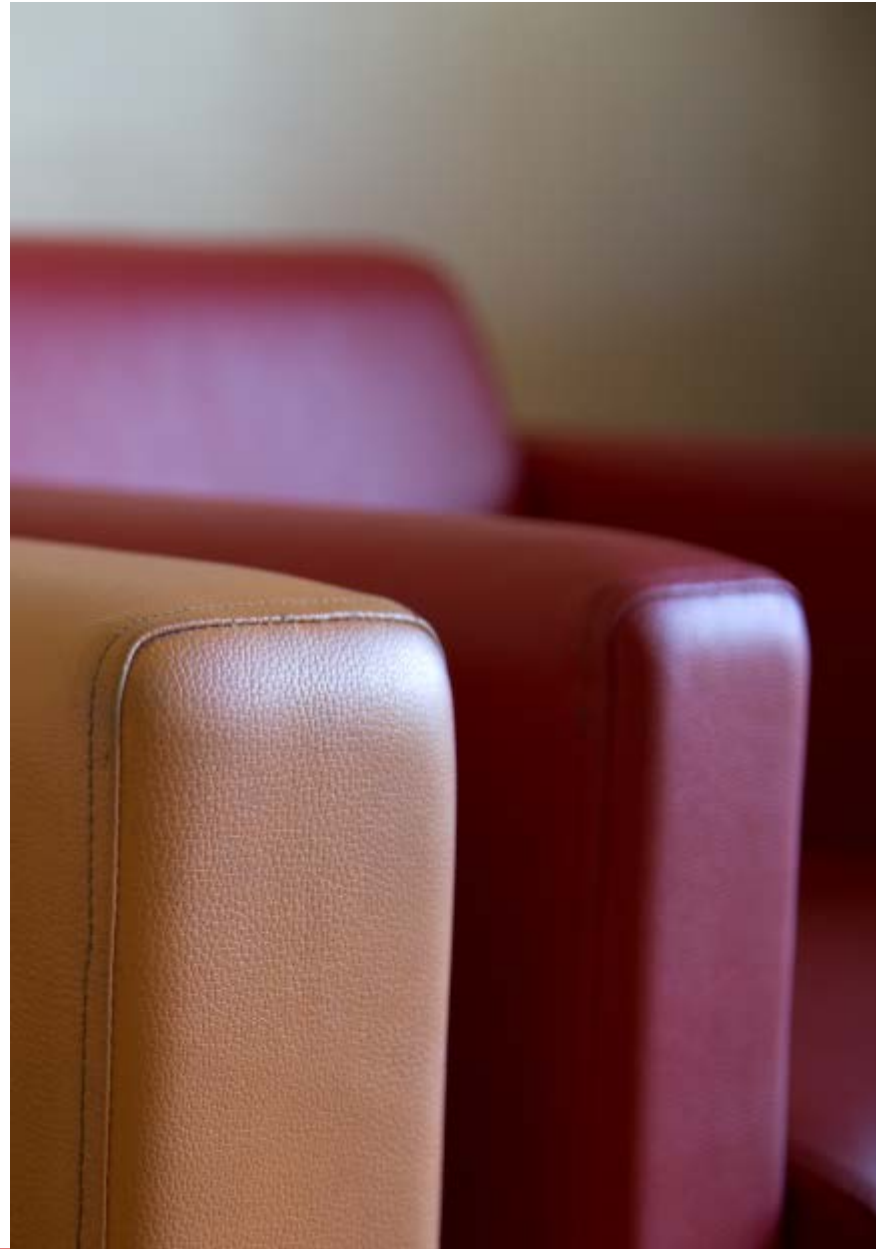
ONDERZOEKSDOEL

Onderzoeksdoel: motieven cliënten

Het onderzoek heeft het volgende hoofddoel: zinvolle leerervaringen opdoen over (on)bewuste drijfveren en motieven van cliënten om voor een opname in een GGz-instelling te vragen en/of kiezen.

Het project heeft meerdere subdoelstellingen:

- Inzicht in de (on)bewuste drijfveren en motieven van cliënten ten aanzien van opname in een GGz-instelling (primair)
- Op gang brengen van een dialoog en onderling begrip tussen betrokkenen (cliënten, naasten, professionals) ten einde te komen tot onderling begrip over 'gewenste elementen van GGz- zorg in de wijk' die opname kunnen voorkomen om uiteindelijk de zorg voor EPA cliënten effectiever en goedkoper te maken (secundair)
- Inzicht in (on)bewuste drijfveren en motieven van professionals om een cliënt al dan niet te laten opnemen (tertiair om resultaten tegen af te zetten)

VRAAG EN DOELGROEP

Onderzoeksvraag

De volgende vraagstellingen zullen worden beantwoord:

- Welke elementen waarden cliënten aan een opname?
 - Wat zijn barrières om thuis te worden behandeld/ondersteund?
 - Wat zijn barrières om in een respijthuis te verblijven?
- Hoe kunnen de elementen van een opname die cliënten waarden buiten de instelling aangeboden worden?

Onderzoeksdoelgroep

De doelgroep van het onderzoek bestaat uit:

- Mensen met ernstige psychiatrische problemen die opgenomen zijn geweest in een GGz-instelling. Nadere specificering: 18+, wonend in Amsterdam; dag- en nachtopname (niet: dagbehandeling) op basis van vrijwilligheid; indien mogelijk diverse samenstelling. Uitsluiting dementie.
- Professionals die zorg en ondersteuning bieden aan mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen.

METHODIEK

Participatief actieonderzoek

In het – onafhankelijke – onderzoek vanuit het Centrum voor Cliëntervaringen staan drie begrippen centraal: ervaringsdeskundigheid, verhalen en dialoog. Bij het opzetten en uitvoeren van het onderzoek wordt samengewerkt met ervaringsdeskundigen. Wij hebben ervaring dat het samenwerken met ervaringsdeskundigen andere onderzoeksresultaten oplevert.

De verhalen van cliënten vormen de basis van het onderzoek, het onderzoeksrapport en vormen idealiter de basis voor gezamenlijke acties die uit het onderzoek volgen. In dialoog tussen cliënten en professionals over de bevindingen wordt wederzijds begrip gecreëerd. Vanuit gezamenlijke inzichten kan gewerkt worden aan verbetering of aanpassing van werkwijzen.

Uitgangspunten onderzoek

Een aantal uitgangspunten die belangrijk zijn bij de uitvoering van het onderzoek:

- Verhalen hebben een centrale plek in het traject.
- Ervaringskennis is complementair aan academische kennis en professionele kennis.
- Dialoog brengt perspectieven en verrassende combinaties bij elkaar.
- Voldoende reflectie en flexibele aanpak.
- Ruimte voor creativiteit en informele aanpak.
- Samen leren (niet veroordelen, maar een open gesprek).

Einddoel van het onderzoek is niet, zoals bij traditioneel onderzoek, om te komen met een lijst met aanbevelingen, maar een gezamenlijk leerproces op gang te brengen en door te ontwikkelen.

TEAM EN HAALBAARHEID

Team

Een team van het Centrum voor Cliëntervaringen zorgt voor de uitvoering van bovenstaand plan, samen met een vertegenwoordiger van 1ste Lijn Amsterdam (Mirjam Kohinor). Het team van het Centrum voor Cliëntervaringen voor dit traject bestaat uit een onderzoeker van Cliëntenbelang Amsterdam (Márian Vink), die momenteel ook promotieonderzoek doet op het gebied van GGz en crisis. Daarnaast zijn een onderzoeker van VUmc betrokken bij het proces en ervaringsdeskundige GGz-cliënten, onder inhoudelijke eindverantwoordelijkheid van prof. T. Abma, (leerstoel Participatie en Diversiteit). Dit team heeft veel ervaring op het gebied van onderzoek naar ervaringen in de GGz voor en door cliënten en naasten.

Ruime planning

Ervaring leert dat dit soort onderzoeken tijd kosten. Zowel het organiseren van participatie als het bereid vinden van cliënten om hun verhaal te doen, en zorgvuldig om te gaan met hun verhaal. Dit betekent dat we cliënten nabellen, soms twee keer spreken, altijd een *member check* doen (wat betekent dat we cliënten een verslag toesturen van het verslag waarin letterlijk de uitspraken gecheckt worden).

Haalbaarheid

Dit project kan slagen als de 1ste Lijn Amsterdam en het Centrum voor Cliëntervaringen beide hun netwerk inzetten, zorgdragen voor cliënten die mee willen doen en zich committeren aan het behalen van de gestelde doelen binnen het voorgestelde tijdspad.

PLAN VAN AANPAK (BEKNOPT)

Fase (planning)	Uitkomst	Activiteiten
Fase I: Verkenning (september-oktober 2017)	Eerste overzicht mogelijke drijfveren opname en criteria wel/niet opname.	<ul style="list-style-type: none">• Vormen van een onderzoeksteam van professionals en ervaringsdeskundigen.• Gesprekken met cliëntvertegenwoordigers/organisaties van naasten/onderzoekspartners over drijfveren.• Scannen interviewverslagen onderzoek crisishulpverlening op (on)bewuste drijfveren• Informele gesprekken met professionals (door de 1ste Lijn Amsterdam): huisartsen, FACT, IHT, psychiaters/SPV. Draagvlak creëren onder professionals + in contact brengen met cliënten.• Trainen ervaringsdeskundigen + ontwikkelen topiclist.
Fase II: Inzicht (oktober 2017 – april 2018)	Inzichten vanuit verschillende perspectieven over drijfveren opname	<ul style="list-style-type: none">• 15 -18 interviews met cliënten, samen met co-onderzoekers, m.b.v. creatieve interviewtechnieken. Gedacht kan worden aan het schrijven van een gedicht, tekenen, <i>fotosort</i>, <i>laddering</i> (vraagtechniek tot diepste motivatie). Werving van cliënten en naasten met name via FACT-teams, de werkgroep GGz van de 1ste Lijn Amsterdam, eerdere onderzoeken (CvC).• Informele gesprekken met professionals over uitkomsten van interviews met cliënten (Mirjam van 1ste Lijn Amsterdam).• Gezamenlijke creatieve analyse (waarbij ook de 1ste Lijn Amsterdam betrokken is).• Rapportage en bijsluiter (CvC en 1ste Lijn Amsterdam).
Fase III: Dialogoog (mei 2018)	Dialogoog, onderling begrip en start van gedachtevorming over acties die uit onderzoeksbevindingen vloeien	<ul style="list-style-type: none">• Dialogoogsessie met een multidisciplinaire groep van stakeholders (instellingen, gemeente, politie, naasten, Fact-teams). Ieders perspectief wordt uitgewisseld. In de sessie wordt toegewerkt naar concrete verbeter suggesties die direct in de praktijk gebracht kunnen worden, of op hoger niveau aangekaart dienen te worden.• Mogelijke inzet (op uurbasis) van ervaringsdeskundigen bij voorlichting over de bijsluiter (niet meegenomen in de begroting).

CONTACT

Contactadres

Jacob Bontiusplaats 9

1018 LL Amsterdam

T (020) 75 25 100

m.vink@clientenbelangamsterdam.nl

b.groot@vumc.nl

www.centrumvoorclientervaringen.com

CENTRUM VOOR
CLIËNTERVARINGEN